

Maršruts B1 (bez maksas):

PA „DVĒSEĻU PUTEŅA” PĒDĀM

Maršruts: Piņķi – Cielavas – Cenas tīrelis – Ložmetējkalns - Tīreļi (LV)

Garums: 35 km + 6 km ar kājām, **kopējais ilgums:** ~ 4 stundas

Apskates objekti: 6

Nepieciešams: laika apstākļiem atbilstošs apģērbs un apavi iešanai brīvā dabā.

Maršruta grūtības pakāpe: veicams ar standarta aprīkojuma apvidus automašīnu, arī SUV, ja nav ekstrēmi laika apstākļi.

Šajā maršrutā jums būs iespēja aizceļot laikā un nonākt vietās, kur nu jau pirms vairāk kā 100 gadiem Pirmā pasaules kara laikā - 1916. un 1917.gadā latviešu strēlnieki vēl Krievijas cara armijas sastāvā, apjauta sapni par Latvijas brīvību un mūsu valsti. Tieši šeit atrodas to kauju vietas, kuras savā romānā „Dvēseļu putenis” attēlojis Aleksandrs Grīns, bet pirms dažiem gadiem, veidojot tāda paša nosaukuma filmu, kopā ar aktieriem un simtiem brīvprātīgo iemūžināja režisors Dzintars Dreiberģis.

1. PIŅĶU BAZNĪCA

Piņķu Sv.Nikolaja eveģēliski luteriskā baznīca ir valsts nozīmes arhitektūras piemineklis, kas 1874.gadā uzcelta pēc Rīgas arhitekta Johana Daniela Felsko projekta iepriekējās koka baznīcas vietā.

Lai arī daži vēsturnieki apšaubā, pastāv uzskats, ka šajā baznīcā 1916.gada 19.jūlijā (pēc vecā stila) vai 1.augustā (pēc jaunā) pulkvedis Jukums Vācietis pirms uzbrukuma iedvesmojoši uzrunājis 5.Zemgales latviešu strēlnieku bataljona karavīrus. Savukārt dzejnieks A.Čaks Jukuma Vācieša sprediķi padarījis nemirstīgu 1936.gada dzejas ciklā „Mūžības skartie”. Atmodas laikā 1988.gada rudenī pie baznīcas atklāts tēlnieka Ulda Sterģa veidotais piemiņas akmens.

2. ZIRGU STAĻĪ.

Maršruts ved gar zirgu staļļiem un aplokiem: lūgums maksimāli samazināt ātrumu! Gan drošības dēļ (zirgiem, jātniekiem un pašiem braucējiem), gan tamdēļ, lai paspētu aplūkot pašus zirgus!

3. CENAS TĪRELIS UN PURVA TAKA

Nonākot šeit, jums būs lieliska iespēja izkustēties brīvā dabā un arī iepazīt Pirmā pasaules kara vēstures liecību.

Cenas tīrelis ir skaists un noslēpumains purvs, otrs lielākais aiz Teiču purva; savulaik tā platība bijusi 2 reizes lielāka, bet cilvēku darbības rezultātā sarukusi līdz 6000 ha – tajā joprojām notiek kūdras ieguve. Purvā sastopami dažādi biotopi, un tā ir īpaši aizsargājama Natura 2000 teritorija – paradīze putniem un to vērotājiem! Tajā atrodas vairāki ezeri, no kuriem lielākais ir Skaistezers. Cenas tīrelī izveidota 5km gara laipu taka un ainavas baudīšanai no augšas uzbūvēti divi skatu torņi. No pusceļā ierīkotā paveras skats arī uz bijušo „strēlnieku ceļu”, kurš būvēts Pirmā pasaules kara laikā un kalpojis armijas vajadzībām un kura aprises iezīmē ainavai neraksturīga koku aleja. Lai gūtu priekšstatu, kāds tas bijis tolaik, aptuveni 30 metrus garš ceļa fragments restaurēts. Savukārt no otra skatu torņa pavērsies skats uz kūdras ieguves laukiem.

4. ZIEMASSVĒTKU KAUJU PIEMIŅAS VIETA

Šī ir vieta, kur Pirmā pasaules kara laikā 1916.gada nogalē (23.- 29.decembris) pēc vecā vai 1917.gada sākumā (5.-11.janvāris) pēc jaunā laika skatīšanas stila notika tā saucamās Ziemassvētku kaujas starp Krievijas un Vācijas karaspēkiem un kuru laikā latviešu karavīri pirmo reizi tik varonīgi un saliedēti apzinājās sevi kā vienotu spēku ceļā uz Latvijas brīvību.

5. LOŽMETĒJKALNS

Ložmetējkalns Tīrelpurvā ir latviešu strēlnieku varonības un piemiņas simbols. Tas ir vienīgais kultūrvēsturiskais dabas liegums Latvijā, kurā ir uzstādīts 27 m augsts skatu tornis. No tā paveras skats uz purvu ar bijušo šaursliežu dzelzceļa līnijas vietu un Ziemassvētku kauju norises vietām.

6. MARŠRUTA BEIGAS

No šī punkta jūs variet doties tālāk jums vajadzīgā virzienā, vai arī apmeklēt papildus punktu - „Ziemassvētku kauju muzeju”.

7. ZIEMASSVĒTKU KAUJU MUZEJS „MANGAĻI”

Te arī Ziemassvētku kauju muzeja „Mangaļi” mājas, kuru apkārtnē apmeklētājiem izveidots marķēts izziņas maršruts, un šeit, pieminot vēsturiskos notikumus un godinot mūsu strēlnieku varonību, bieži notiek izglītojoši pasākumi un kauju imitācijas. Tieši šeit tika uzņemtas liela daļa kauju skatu filmai „Dvēseļu putenis”, liekot aktieriem un daudzajiem brīvprātīgajiem izjust tā laika skaudro realitāti. Taču arī ikvienam apmeklētājam vēsture liksies ar roku aptaustāma, aplūkojot ierakumus, zemnīcas, karavīru kapus. Unikālie Pirmā pasaules kara lauka elementi – autentiski rekonstruēts nocietinājumu sistēmas posms, blindāža un vācu aizsardzības pirmās līnijas t.s. „vācu valnis” – ir vienīgais šāda veida objekts Baltijā. Vairākus metrus garais priedes koka zobens (~0,7km uz A no muzeja) simbolizē latviešu strēlnieku pārcirsto vācu aizsardzības līniju. Muzeja iekštelpās apskatāma pastāvīgā ekspozīcija un lielākais kauju vietu makets Latvijā.